

Arne Sandum

Født 22. september 1918
død 13. maj 1990

En kort beretning om hans aner
samlet og fortalt af Esther Højbjerg

Familien Severinsen – Peter Hans Severinsens aner – Den jyske slægt

Den 30. august 1800 fik bånddrejer (32) **Peter Lorentsen Stau** og hustru (33) **Kirstine Severinsdatter Haahr** i Varde en søn, som blev døbt (16) **Hans Severin Pedersen**. De var blevet gift i Sct. Nicolai kirke i Varde den 21. februar samme år og Kirstine bragte en 7-årig datter Thomasia, født udenfor ægteskab, med sig.

Peter var søn af drejer (64) **Lorens Abrahamsen Stau** og (65) **Mette Pedersdatter** og hans farfar (128) **Abraham Stau** var hattemager i Varde. Kirstines far (66) **Søren Haahr** var Købmand i Horsens og ud af gammel præsteslægt, som tilsyneladende kan føres helt tilbage til sidst i 1300-tallet, men det er en anden historie.

Ud over Hans Severin fik parret 3 børn: Lorenz i 1804, Mette Christine i 1807 og Christen i 1811.

Hans Severin gik i lære som hattemager hos hattemager Christian Peter Lund i Ribe og giftede sig den 6. juni 1835 i Sdr. Gjørding med (17) **Ane Hansdatter**. Hun var kun 21½ år, mens han var knap 35. Allerede den 7. juli samme år fødtes sønnen (8) **Peder Hansen Severinsen** og i 1838, mens familien boede i Ribe, fik han en lillebror Jens Severin (Han kom pudsigt nok til at hedde Lorentzen til efternavn). Familien flyttede et par gange mellem Ribe og Varde. Hans Severin Pedersen blev kun 40 år, han døde den 2. april 1841 i Varde og derefter flyttede enken med de 2 sønner til Ribe, hvor hun ernærede sig som daglejerske.

Peder Hansen Severinsen voksede altså op i hhv. Varde og i Ribe. Han valgte uddannelse som snedker og slog sig ned som snedkermester/ møbelsnedker i Varde. Han blev gift med (9) **Christiane Friis Puggaard** (f.12/12 1827) i Varde den 12. marts 1858 og 18. juli samme år fødtes datteren Severine Kjerstine Severinsen. Hun fik en lillebror (4) **Hans Peter Severinsen** den 9. august 1861 og endnu en lillebror Niels Peter Severinsen i 1864.

Familien boede i 1860 på adressen Hospitalsgade 48-49, 3. Varde. I 1870 var de flyttet til Brogade 6, 1. Varde og her var husstanden forøget med et plejebarn, Christianes gudsøn Niels Christian Clausen, som var på alder med Hans Peter (kun 9 dages forskel). Han var blevet forældreløs, da hans mor Abelone Mathilde Puggaard (søster til Christiane) døde i 1865 kun 28 år og hans far sadelmager Nicolai Clausen kun blev knap 26 år (han død i 1862 – omstændighederne ukendt - han var i krigstjeneste i 1860).

I 1880 var adressen stadig Brogade 6, men i 1890 boede Peter Hansen og Christiane på adressen Skoubogade 65, (det er samme ejendom, som senere har adressen Storegade 17 (matr. Nr. 65) i Varde) og alle børn var flyttet hjemmefra. Severine blev gift den 24/8 1888 med snedker Rasmus Andersen fra Nyraad Landsby (ved Næstved).

Hans Peter Severinsen var som 18-årig udlært snedkersvend. Han giftede sig den 8. juli 1885 i Varde kirke med (5) **Caroline Ulrikke Braun**. Ifølge avisartikel, forfattet af sønnen Hans Severinsen i anledning af Carolines 90 års fødselsdag i 1952, skulle de have mødt hinanden i Berlin.

Caroline var datter af en gravør (10) **Ferdinand Christian Franz Braun**, som var tysk - født i Stuttgart - og en pige fra Svendborg (11) **Mette Marie Ulrikke Frederiksen**, som havde franske aner på moderens side.

Hun har tilsyneladende haft et begivenhedsrigt liv. Som 5-årig blev hun storesøster til Ferdinand Franz, som dog døde af skarlagensfeber kort før sin 3-års dag og 5 år senere døde hendes far. Moderen giftede sig igen i dec. 1876 med den 28-årige Ludvig Friederich Mentzner, som drev handel både i Rusland og Tyskland. Dette har tilsyneladende betydet en del rejser for den unge Caroline efter hendes skolegang på Zahles skole i København.

Efter giftermålet slog det unge par sig ned i Varde. De fik lejlighed på 2. sal i den ejendom på Skoubogade 65, som hans forældre havde erhvervet.

Storegade 17 i Varde som det så ud i 2006

Det var en relativ stor ejendom bestående af forhus, sidehus og baghus omkring en brolagt gård.

Storegade 17 sidebygning og baghus

De fik 6 børn:

25. marts 1886	Fernande Christiane Ulrikke
18. maj 1888	Louise Caroline
31. januar 1890	Elna Nicoline
5. april 1891	(2) Peter Hans
1. juli 1892	Frands Ludvig
5. marts 1900	Hans Rasmus

Fernande – kaldet Nan - blev gift med en århusiansk direktør Kragh-Hansen, der drev Hotel Garni i Århus og sommeretablisementet Varna ved Århusbugten.

Louise blev gift med en overtjener ved Bramminge Jernbanehotel "Kikkenborg".

Elna blev gift med Blikkenslagermester Christensen, som efter svigerfaderens død drev forretning i de lokaler, som tidligere havde været snedkerværksted og forretning i Storegade 17.

Hans Rasmus var først tjener på Storebæltsoverfarten, men blev senere forfatter. Debuterede i 1939 med romanen: Der kan ske så meget på otte dage. Derudover skrev han: Delfinen i 1940, Besættelse i 1943, Begær i 1944 og Drift i 1944. De 3 sidstnævnte skulle alle være filmatiseret. Besættelse instrueret af Bodil Ipsen med datidens kendte skuespillere havde premiere i Palads den 27. oktober 1944.

Frands Ludvig blev kun 1 år gammel. Peter Hans fik senere at vide, at dødsfaldet skyldtes hans slag med en hammer mod lillebrors hoved!

Det er bemærkelsesværdigt at både mor og svigermor i 1901 ved gavebreve gav en lang række indbo m.v. til Caroline og i 1914 – kort inden svigermoderens død - oprettedes en ægtepagt, hvorved hun fik særeje over både ejendom og indbo!

"Visitkort" fra Hans Peter Hansens forretning

Caroline og Hans Peter Severinsens i deres stue omkring 1920

Hans Peter døde i 1940 under et besøg hos datteren i Århus. Han blev knap 79 år, mens Caroline nåede at holde stor 90-års fødselsdag i 1952. Hun var da oldemor til 16 børn.

Peter Hans blev uddannet revisor og flyttede til København. Han blev den 1. september 1917 gift med (3) **Estrid Marie Andersen** i Hellig Kors Kirke i København. På det tidspunkt boede han i Willemoesgade 56, 5., medens hun boede hos sin mor, der var enke, i Vævergade 3, 5.

Parret flyttede i lejlighed i Strandgade 23, 2.sal og her kom **Arne** til verden den 22. september 1918. To måneder senere blev han døbt i Vor Frelsers Kirke. Farfar og farmor stod faddere sammen med ekspedient Krag-Petersen, Ole Suhrsgade.

I 1921 står P.H. Severinsen i Krak som Gross. på Runebergs Alle 12 i Søborg, tlf. Søb. 479 og her boede familien også ved Ib's fødsel i 1921 og Inges ankomst i 1923. Ib og Inge er begge kommet til verden på en klinik beliggende Bakkegaards Alle 18, Frederiksberg og de blev døbt i Søborg Kirke. Ved Ibs dåb er der tilsyneladende ikke familiemedlemmer blandt fadderne, men da Inge blev døbt stod Estrid Maries storebror tømrermester Harald Andersen og Peters lillebror Hans Severinsen faddere.

Parret havde allerede inden giftermålet fået en søn Ove født 8. juli 1916. Han blev sat i pleje og kom vist aldrig til at bo sammen med sine forældre. (det er ikke lykkedes mig at finde oplysninger om ham)

Af uklare årsager vælger familien at skifte Severinsen ud med Sandum. I Kbh. Amts Søndre Birk Navneforandringsprotokol 1903-1940 fremgår på siderne 167-170: at Peter Hans, Estrid Marie, Arne, Ib og Inge alle skifter efternavn til Sandum den 11. februar 1925.

Måske hænger navneskiftet sammen med beslutningen om at emigrere til Argentina. I hvert fald rejser familien formentlig i 1925 til Argentina - nærmere destination kendes endnu ikke.

Estrid Marie med Arne og Ib 1923

Den 6. februar 1926 blev yngste søn Jørgen født derovre og Arne startede sin skolegang på en skole i Argentina.

Det blev dog ikke til mange år i Argentina. Angiveligt trivedes Estrid Marie - kaldet Momme - ikke i det argentinske klima og familien vendte tilbage til Danmark.

Det vides endnu ikke hvornår familien flyttede til Grøntofte i Søborg, men ved folketællingen i 1940 var oplysningerne flg.:

FT 5/11 1940 Grøntofte 6, 4.th., Gentofte kommune

Peter Hans Sandum 5/4 1891, født i Varde, gift 1/9 1917, kontorass. i Direktoratet for Vareforsyning

Estrid Marie Sandum, 12/12 1890, født i Kbh.

Arne Sandum 22/9 1918, født i Kbh, studerende universitet. (skolegang-gymnasium)

Ib Sandum 15/2 1921, født Frederiksberg, smedelærling, Værktøjsfabrik, Teknisk Skole, (mellemskole)

Inge Sandum 4/1 1923, født Frederiksberg, kontorelev, Handelsskole (mellemskole)

Jørgen Sandum 6/2 1926, født i Argentina, skoleelev - mellemskole

I 1942 var både Inge og Arne blevet færdige med uddannelse, Inge som kontorassistent og Arne som civilingeniør og det var tid at tænke på

giftermål. Inge blev den 1. maj gift med Karl Edvard Koreska, som var driftsleder i broderen Rudolf Koreskas virksomhed – det senere RUKO. Arne blev gift med Asta Elina Lundberg den 26. december. Det er da interessant som denne arbejdsplads har spillet ind her: både Inge og Asta var ansat der og Arne havde et feriejob, så det var tilsyneladende der, de mødte hinanden.

Estrid Marie og Peter Hans Sandum
8. april 1949

Peter Hans Sandum døde på amtssygehuset i Gentofte den 31. december 1965 og blev begravet på Bispebjerg kirkegård den 7. januar.

Estrid Marie døde på plejehjemmet Tranehaven i Charlottenlund den 5. januar 1971 og blev begravet fra Dyssegård kirke den 11. januar.

Gravstenen på Bispebjerg kirkegård

Familien Andersen - Estrid Marie Andersens aner - den sjællandske slægt

Vi kan begynde denne beretning i Tølløse, Holbæk Amt. (1698) **Niels Pedersen Aggerup** var sognepræst ved Tølløse Kirke fra 1653 til sin død i 1687. Han blev gift første gang med (1699) **Gouche Jacobsdatter** og de fik i 1655 datteren (849) **Kirsten Nielsdatter Aggerup**. De fik yderligere tre sønner (hvoraf en døde som spæd) og en datter inden moderen døde i 1664. Faderen giftede sig igen med en præstedatter Birgitte Hansdatter Høfding og de forøgede familien med fem piger og mindst en dreng i årene frem til 1679.

Kirsten blev i 1677 trolovet med (848) **Jørgen Clausen** i Tølløse. Hvor og hvornår de blev gift står endnu hen i det uvisse. Det var tilsyneladende hans andet ægteskab, men det er en af deres sønner (424) **Jacob Jørgensen** vi skal følge nærmere:

Jacob Jørgensen, stilling: bartskeerer, født omk 1685, død 1729 i Nedre Brødebæks Mølle, Vester Egede sogn, begravet 29 apr 1729 på Vester Egede kirkegård, Præstø amt. Præstø Amts Årbog 1954, side 224-227:

*Bartskær Jacob Jørgensen i V. Egede.
Af Anna Myrhøj.*

I Aaret 1706 levede i Vester-Egede By en Bartskær Jacob Jørgensen, som det er værd at lægge Mærke til. Hans Dygtighed som Læge faar vi et Bevis paa i Justitsprotokollen for Gisselfeldt Birk 1703-1709, Fol. 198 B.

Hans Boesens Kone i Fredsgaarde, Sneslev Sogn, Ringsted Hrd., Sorø Amt, kom Dagen efter Kyndelmissegang 1706 kørende til V. Egede og anmodede Jacob Jørgensen om straks at køre med hende, da hendes Mand laa hjemme og var slaaet halvt ihjel, hvilket han gjorde, og det viste sig ikke at være overdrevet.

Vi vil lade Jacob Jørgensen selv fortælle om den meget vanskelige Opgave, han blev stillet overfor:

- 1. var hans højre Arm slidet i Stycher.*
- 2. Sidebenene paa begge Sider, var en deel i Støcher og knudset.*
- 3. En stor Skade paa hans venstre Hoft.*
- 4. Et Hull i hans venstre Røve een finger lang ind i Lifvet.*
- 5. desforuden mange blaa og blodige Slag saa hans Armme og Kroppen ofver alt var Mestendeelen Blaa, slagen og stødt, saa hand derofver ikke efter Menneskelige Natur hafde enten Stolegang, eller kunde lade sit Vand, og spødtede meget Blod af sig, huilchet hafde blefvet hans Undergang, og icke kunde ansees til nogen Lifs Redning, [og des Aarsag antoeg samme Hans Bossen som dend Mand icke troede at kunde lefve] 1). Hvilchen hans store Saar og Skade udvortes og Indvordtes Jeg Nest Guds bistand hafver været lychelig udi at Curere derfor Jeg hafver gebiert af Hans Bossen 20 Rixdaller, mens som Jeg icke uden Skadeslidelse der med kand udkomme, formedelst mange Medicamenter Jeg self hafver*

bekosted, samt Besværlige Reiser baade med hans befording, og min egen Hest hafver haft, saa prebenderis i alt Tiuge og fire Rixdaler det Jeg formoder at vorde tilkiendt at nyde.

Ellers hafver Hans Bossen for mig berettet, at Anders Jensen og hans tjeneste-Karl, og Olle Jensen i Fredsgaarde, hafver tilføjet og gjort hennem denne ulyche Kyndelmissedag om Eftermiddagen på Fredsgaarde Gade, dette ieg i alt med Sandhed kan Testere, og med min Æd bekræfte sant at være.

Saa Sandt hielpe mig Gud og Hans Hellige Ord.

Wester Egede d. 7de April Aa. 1706.

Jacob Jørgensen

Den 18. Januar 1707 mødte Hans Boesen selv i Retten, hvor han stævnedes sine Voldsmænd, fordi de ikke endnu havde betalt de 26 Sletdaler, de lovede, da "jeg laa paa min Sygeseng, nærmere hen seende til Døden end til Livet"

Hans Boesen er altsaa - takket være den dygtige Bartskeer - blevet rask igen, og han levede til Sommeren 1708, da der er Skifteindkaldelse den 22. Juni

Jacob blev den 20. oktober 1706 gift med (425) **Kirsten Madsdatter** og det gik heller ikke ubemærket hen. Her er præstens indførelse i kirkebogen:

"1706, den 20. 8br. var der megen Stads med en Bardskeer Sven, nafnlig Jacob Jørgensen, Halvbroder til Claus Jørgensen, som nu er Forvalter eller Ridefoged ved Gisselfeld, oc en Mølledaatter Kirsten Madsdatter, som er Mads Christensens Datter i Nedrebrødebæksmølle her i W. Egede Sogn.

Hand blef leed imellem Hr. Bertel, Mag., Præst i Wallensved og Claus Jørgensen.

Hun blef leed imellem Mag. Hans Svane oc Mads Christensen, hendes Fader.

De hafde gjort smuct reent paa Gaden fra Svinestolded til Kirkeporten, som de stod af Vognen oc giek til Kirchen, ligesom der hafde icke været Folch i by, og at de kunde taget ind i en Gaard oc gaaed der ud fra til Kirche.

Hans Stoel paa Mandfolchesiden, den øverste, var klæd med blaat Taft oc blaa omhengende lange Fryndser; hendes Stoel var oc med blaat udi alene Døren paa den øverste Stoel ved Kvindesiden.

Prædikestolen var omklæd ofver alt med et rødbrunt Sengedecken, som var med Guld i Bond men ellers med Blomster som andet Crip.

Omkring Randen som Præsten lægger Haand ... var blaa Fryndser.

Omkring fra Capellenens Stoel oc rundt omkring Alteret os hen i Sognepræsten ... Stoel var Fryndser foroven ved Rammen oc Alterkanten.

Degnestoelen var ofverhengt med et Ostindisk Cattuns Decke.

Hold op igien med slig Stads!

De hafde Kongebref at lade dem vie efter uden Trolovelse oc Lysning.

Sognepræsten Hr. Jens Frederich Hofmann viede dem, men Capellanen Hr. Jacob Nøring hand prædikede den Text Esai 62 V. 5 med ult.

NB. - Der var også Messe baade før oc efter Prædiken.

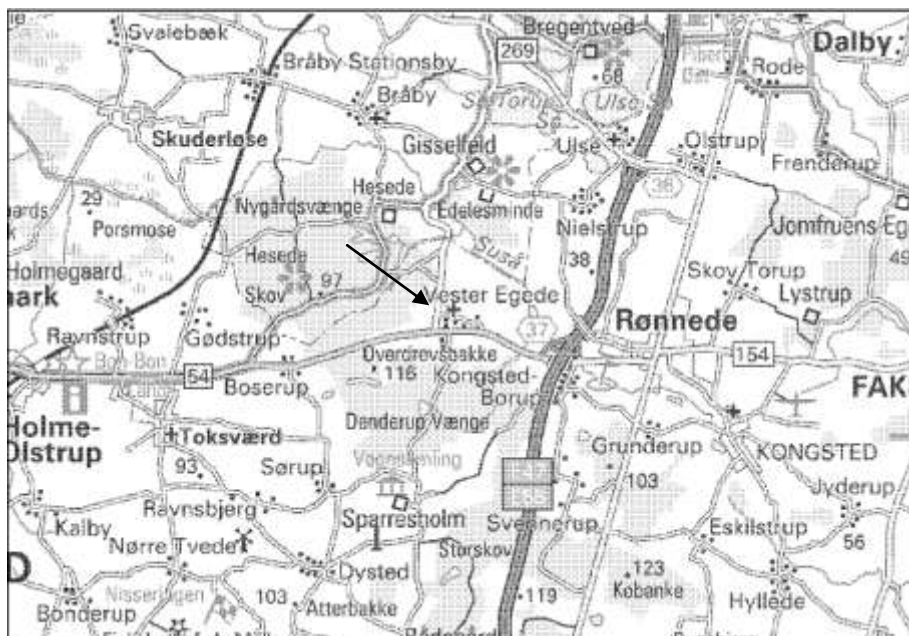
Nu kand I vide oc rette jer derefter som efter kommer.

Brudepigerne stod bag Bruden alene der dog alle Piger, som vare budne til Brøllup skulde efter disse Tider snarere staaed bag hende oc saa siden Kvinderne.

Hand giek i Stoel der hand kom i Kirche, men hun icke, thi hand giek ud at staa hos hende den Tid hun kom."

Kirsten var født i Havrebjerg, som datter af en tømrer (850) **Mads Christensen**. Hun blev døbt den 7. februar 1686 i Sct. Mikkels kirke i Slagelse.

Familien flyttede til Vester Egede, hvor Mads Christensen byggede Neder Brødebæks Mølle, som blev familiens hjem i flere generationer. Møllen var formentlig bestillingsarbejde for Gisselfeld Gods

Kirsten og Jacob fik 11 børn i løbet af de næste 19 år

1707	Jørgen	1717	Marie Elisabeth
1708	Christian Ulrich	1719	Agnete Cathrine
1710	Mathias (død samme år)	1721	Niels
1711	(212) Mathias	1722	Florentina
1713	Sophia Dorthea	1725	Claus Jørgen
1715	Abigail		

På et tidspunkt får alle børnene efternavnet **Kastrup**

Mathias Kastrup blev møller i Brødebæks Mølle og han giftede sig den 3. juli 1739 med (213) **Dorothea Maria From**, som var mølledatter fra Langebæks Mølle i Kalvehave.

Også denne familie får mange børn:

1740	Jacob
1742	Johanne (død 1745)
1745	Jens
1747	Hans
1749	Mathias
1751	(106) Johannes
1753	Ole Huulegaard (død samme år)
1755	Ole Huulegaard

1756 Niels (døde 14 uger gl.)

Denne sidste fødsel gik galt. Dorothea døde i barselsseng 41 år gammel og blev begravet den 28. maj.

I Skifteprotokollen fra Gisselfeld Gods findes en 17 sider lang skifteoptegnelse med beskrivelse ned til mindste detalje af alt indbo mv. der fandtes på møllen. Det har været et hårdt slag for Mathias. Pludselig stod han alene med 7 drenge, hvoraf den mindste var nyfødt. Når skiftet læses er det tydeligt, at Dorothea havde været den der styrede.

Skifte Forvalteren maatte hos Enkemanden og tilstædeværende forespørge, om der kunde angives noget meere til Boets Indtægt. Dertil blev svarret, at siden Enkemanden havde overladt sin Sl. Kones imedens hun levede ald Disposition over sin Indtægt og Udgift, hvorom hun før sin Død intet havde underrettet ham, saa var han tildeels ukyndig om hans Sl. kone havde betroed nogen i Penge eller Vahre til andre.

Det viste sig også ved vurdering af bygninger mv., at han ikke havde formået at holde dem i forventet stand, så alt i alt var der intet til børnene at arve og han måtte acceptere, at der ikke blev sat lige så meget af til hans begravelse, som hustruens havde kostet. Han måtte nøjes med taksten 16 rigsdaler!

Dernæst andgav Enkemanden at hans Sl. Kones Begravelse havde kostet ham, som her Specialiten indføres nemlig

<i>for 1 Liigkiste</i>	<i>5 rd</i>	
<i>til Præsten for LiigPrædiken</i>	<i>4 rd</i>	
<i>Degnen for personlig at skrive og for Sangen</i>	<i>2 rd</i>	
<i>Til den som gjorde graven færdig</i>	<i>2 m</i>	
<i>for at bære liget til jorden og at ringe klokken</i>	<i>1 rd</i>	
<i>for klokke og jord</i>	<i>3 m</i>	
<i>Linnet til at Klæde ligget med har kostet</i>	<i>8 rd</i>	<i>8 sk</i>
<i>Bud at leje til Begravelsesinvitation</i>	<i>2 m</i>	<i>8 sk</i>
<i>ialt</i>	<i>24 rd</i>	<i>2 m</i>

Der var ikke andet at gøre end at gifte sig hurtigt igen. Den udvalgte blev Karen Herløwsdatter og allerede i november 1657 fødes første barn i dette andet ægteskab. 7 børn blev det til i årene fra 1757 til 1771, hvoraf de 3 dog døde inden 5. leveår.

Mathias selv døde i 1775 64 år gammel.

På det tidspunkt havde Johannes allerede selv stiftet familie. Han var flyttet til Sneslev i Førsløv Sogn, hvor han slog sig ned som snedker i et hus under Førsløvgård Gods.

Den 12. december 1773 giftede han sig med Martha Olesdatter 35 år gl. Hun døde i barselsseng i december året efter og barnet, en pige, var dødfødt.

Altså måtte han finde en ny hustru. Det blev den 28-årige (107) **Anna Catrine Nielsdatter**, datter af den lokale skoleholder (214) **Niels Thomasen**. Brylluppet stod den 30. juli 1775.

De fik 6 børn nemlig:

- 1776 Mathias Johannesen Kastrup
- 1777 Niels Johannesen Kastrup
- 1780 (53) **Marthe Marie Johannesdatter Kastrup**
- 1783 Rasmus Johannesen Kastrup
- 1789 Kirsten Johannesdatter Kastrup

Formentlig imellem 1780 og 1783 overtog Johannes skoleholderjobbet fra sin svigerfar og det gjorde han åbenbart rigtig godt. Se bare hvordan han blev omtalt i Biskop Balles visitatsbog fra disse år:

Johannes Kastrup. Han er i personregisteret nævnt som: Johannes Matthiesen Kastrup.

1789 (ingen dato).

I Snesløw Skole udviste Børnene en roesværdig Fremgang. De gjorde færdig Rede for deres Christendoms Kundskab og lagde for Dagen, at deres Forstand var opvakt. Ligesaa havde de opnaaet nogen Kundskab i den Bibelske Historie og vidste mange Psalmer. Bøglæsningen var ypperlig. 14 Bøger bleve uddeelte. Skoleholder Kastrup underviser med Lyst og Flid. Han catechiserer gandske vel.

20. oktober 1800.

Snesløw Skole. Børnenes Forsamling var talrig. De svarede meget fermt. Tydelighed, Bestemthed og klar Indsigt udmærkede deres Svar. Bøglæsning var for det meste meget god. Nogle skrev. De havde lært Psalmer af den nyeste Psalmebog. 27 Bøger bleve uddeelte.

Skoleholder Kastrup er en meget duelig og flittig mand. Han catechiserer med Forstand og Færdighed.

2. august 1806.

Sneeslew Skole. Skolelærer Kastrup er en vel øvet, meget duelig og ferm Lærer, som forstaaer ypperligen at catechisere. Af de paa Listen antegnede Børn savnedes 6. Nogle havde ikke tilforn været her i Skole, og andre havde udviist Forsømmelse i 3 til 4 Aar. Men de flittige udviiste i deres Svar efter Lærebog og Catechismus skjønt Begreb og klar Indsigt forenet med Lyst og Livlighed. Nogle udmærkede sig tillige ved deres Bekjendtskab med den Bibelske Historie. Der ere 4, som skrive, blandt hvilke 1 i sær regner godt. Man havde lært mange Psalmer. Ved Indenadslæsning i forskellige Bøger befandtes 20 Børn at være saa fortrinligen øvede saavel i Reenlæsning som i rigtig Stavning, at jeg med Fornøjelse kunde tildeele enhver sin Bog til Belønning. Den velskikkede, meget duelige og ferme Skolens Lærer Sr. Kastrup fortjener al Taksigelse. Gud velsigne ham!

Også den lokale præst har været tilfreds med ham. Da han døde i 1818 skriver han:

Johannes Mathiesen Kastrup, Skoleholder i Sneeslev, 68 aar, en agtværdig Skolemand!

Af andre kilder fremgår, at Johannes har været en drivende kraft i tidens gudelige forsamlingskredse. Det beskrives også i den senere familieberetning, hvordan han påvirkede sin svigersøn Daniel i den retning.

Anna Catrine døde i 1822, 74 år gammel og hun boede da hos sin datter Kirsten og dennes mand, smed Svend Christensen, i Hyllinge.

Den anden datter Marthe Marie var i 1800 blevet gift i Førslev Kirke:

Den 13. Septb. Blev ungkarl Daniel Nielsen Lerche fra Menstrup og Pigen Martha Marie Kastrup indtegnet som forlovede - Forlovere vare Skoleholder Reinhart fra Schielbye og Skoleholder Kastrup fra Snesev. Copuleret den 10. Octbr.

Deres søn Johannes har senere skrevet en beretning om familien og her fortælles bl. a. om deres første møde

Da Daniel var konfirmeret, kom han i Tjeneste hos en Kammerjunker Bylov i Næstved, hvor han var i to Aar, derpaa kom han i Smedelære hos en Smedemester Thomsen i Næstved, og var der i 5 Aar i Lære og 1 Aar som Svend. Det sidste Aar han var der som Dreng, traf det sig en Dag at en Pige, som tjente hos en Snedker Møller, der kom meget sammen med Smed Thomsens, kom derhen med Snedkerens Børn. I den Tid var en Tjenestepige i en Købstad ikke saa fin som nutildags. Denne Pige gik nemlig med Træsko paa; hun kom hen til Smededøren og bad Folkene i Værkstedet meget beskedent om nogle Nitter til at slaa Pramener fast med om hendes Træsko; de vare fire Mennesker i Værkstedet, men Daniel vare den der førte arbejdet an. Der var straks et Par af Drengene, der gav hende Nitter; Daniel stod imidlertid og betragtede Pigen, hvorpaa han gik hen til hende og sagde: tøv lidt min Pige, jeg skal give dig nogle bedre Nitter; han gav hende ikke alene Nitter, men et helt Beslag til at sko Træskoene med. Hun spurgte da, hvad det kostede? Dertil svarede Daniel: det koster ikke noget min Pige, for du skal være min del af Verden. Pigen takkede og gik, men Ordene "min del af Verden" kunde hun ikke glemme, de var stedse i hendes Tanker, og hun glemte dem aldrig. Daniel tænkte ogsaa meget paa hende, men hun rejste imidlertid fra Byen, uden at

han vidste hvorhen. Aaret efter at Daniel var blevet Svend, rejste han fra Smed Thomsen; han søgte da Arbejde på Landet, og kom til at arbejde som Svend for en Smed i en By Snesløv, et par Mil vest for Næstved. Han havde ikke været der mange Dage, førend det traf sig at en Pige gik forbi Værkstedet, hvem han synes han skulde kende; han spurgte straks Drengen, som var der i Lære: hvis var den Pige? og fik til Svar, at det var Skoleholder Kastrups Datter, Martha Marie. Daniel kom straks paa Tanke om, at den Pige var sikkert den, han havde foræret de omtalte Nitter (Nitikker) imens han var i Lære, og til hvem han udtalte de uforglemmelige Ord: "min del af Verden". Det blev ham meget magtpaaliggende at faa den Pige i Tale, hvad der ogsaa snart lykkedes. De aabenbarede da straks for hinanden, hvad deres Tanker vare, og at de stedse havde tænkt paa hinanden, lige siden hun modtog den omtalte Foræring, men hun forbeholdt sig at erhverve sine Forældres Samtykke først, førend noget bestemt Løfte kunde gives. Hun aabenbarede det for Moderen allerførst, hvad vel nok almindeligst er Tilfældet med Pigebørn, hun skulde saa indhente Faderens Samtykke og Tilladelse, men da Kastrup hørte, at Daniel havde et godt Skudsmaal, og at han var Søn af afdøde Skoleholder N. C. Lerche i Menstrup, om hvem han havde hørt megen hæderlig Omtale, fandt denne Forbindelse Sted.

Daniel var smed og boelsmand i Menstrup under Holsteinborg Gods. Marthe Marie fødte 10 børn, hvoraf flere døde som spæde:

- 1801 Ane Sophie (død 7 mdr. gl.)
- 1802 Ane Sophie (død 6 uger gl.)
- 1804 Ane Sophie
- 1811 Niels Christian
- 1814 Johannes (død 13 uger gl.)
- 1816 (26) **Johannes**
- 1819 Hans
- 1821 Maren Catrine
- 1823 Marie Kirstine
- 1826 Lars

Johannes har selv fortalt lidt af sin historie i familieberetningen fra 1878:

Den 3' var ogsaa en Søn, hvis Navn var Johannes Danielsen, han forblev stedse Hjemme hos Forældrene, fik derved Lejlighed til at erhverve sig nogen større Oplysning, da han i de tre første Vintre efter Konfirmationen frekventerede en god Aftenskole, der kom ham betydelig til gode. Han blev derfor ogsaa, som meget ung Mand, straks ved Krigens udbrud 1848, beskikket til Sognefoged og Lægdsmand, og af Godsejeren antaget til at besørge alle i Sognet forekommende Ordre og Tilsigelser fra Godskontoret, som Brandfoged. Foruden blev han valgt som Stævningsmand, Jordboniteringsmand, Forligsmægler i Tyendesager, Sogneraad-medlem, som Skoleforstander, Regnskabsfører for Sognets Skoler; dernæst blev han ministerielt udnævnt til Landvæsens-kommisær i Sorø Amt og af Direktionen for Kreditkassen for Selvejendoms Fremme antaget til Taksationsmand. Hans Virksomhed og Dygtighed i de nævnte Funktioner, hvilke han alle bestred paa en Gang i flere Aar, blev tvende Gange paaskønnet af Amtmanden med et passende Gratiale. Han erholdt sine Forældres Sted, men da det var for lidt til Anvendelse af hans talrige Børneflokk, var der flere Gange givet ham Løfte om Hjælp til Erhvervelse af en større Landejendom, hvorpaa han kunde beskæftige dem, og Lejligheden til at erholde en saadan, indtraf ogsaa særdeles gunstigt, idet han 1860 købte en Gaard i Københavns Nærhed for Halvdelen af, hvad den ville koste nu, men Hjælpen, han fik, blev saa indskrænket og vidtløftig, at han 3 Aar efter solgte den igen, dog ingenlunde med Tab. Derefter købte han en mindre Gaard, nord for København, som han, - da Børnene imidlertid var opdragne, - solgte 1867, fordi den stod ham temmelig dyr; han flyttede da til København, hvor han siden har opholdt sig og haft et jævnt godt Udkomme. I Aar 1840 ægtede han en Husmandsdatter fra Fodby, ved Navn Ellen Kirstine, med hvem han stedse, i Medgang som i Modgang, har levet et meget lykkeligt Ægteskab og avlet 8 Børn, først 4 Døtre og derefter 4 Sønner

Som nævnt her blev han gift med (27) **Ellen Kirstine Larsdatter** i Marvede Sogn den 25. januar 1840:

Nr. 5 Ungkarl Smedesvend Johannes Danielsen af Menstrup 23 Aar, Pigen Ellen Kirstine LarsDatter af Fodbye, 26 Aar. Indskrevet d. 30. Nov. Forlovere: Smed Daniel Nielsen af Menstrup og Gmd. Lars Nielsen af Fodbye. I kirken efter 3 gange tillysning.

De 8 nævnte børn var:

1840 Ane Marie	1849 Daniel
1842 (13) Ane Cathrine	1851 Lars
1844 Kirstine	1853 Niels
1846 Karen Sophie	1856 Christian

Den 21. juni 1860 flyttede Johannes, Ellen Kirstine og datteren Kirstine til Rødovre, hvor han havde købt gården Islevhus i Rødovre. De øvrige børn er ikke nævnt i afgangslisten. Han afhændede dog gården allerede i 1865 og senere blev adressen Blegdamsvej 22 i Kbh., hvor Johannes døde af lungetæring i 1888.

Ane Cathrine giftede sig med en smedesvend (12) **Lars Andersen**, som også kom fra sydsjælland, nemlig Spjellerup i samme sogn, så de har muligvis kendt hinanden allerede som børn. Han var dog også bosiddende i Rødovre på dette tidspunkt og de blev viet i Sankt Johannes Sogn den 10. august 1862.

Også denne familie fik en stor børneflokk. Allerede den 11. september samme år arriverede første barn og nu var det blevet moderne med flere navne:

1862 (6) Carl Daniel

1864 Martha Nicoline Regine	1874 Susanne Maria Magdalena
1866 Laurids Georg	1878 Alexandra Rebekka Vilhelmine
1868 Johannes Emil	1881 Viggo Theodor
1872 Anna Camilla Christina	1885 Ellen Katrine Nielsine

Familien boede i 1862 i St. Torvegade 11 på Christianshavn, men i 1862 er de flyttet til Vanløse og her opbygger han tilsyneladende en rigtig god smedevirksomhed på adressen Ålekistevej 108 og får alle børnene sat godt i vej.

Da Lars Andersen døde i 1910 var han ret velstående.

Skiftet efter Lars Andersen var et Eksekutorbo, Sags nr. 118/53 i 1910. Sagen fylder 124 bilag og varede mere end 1½ år. Alle 9 børn er nævnt som arvinger.

Det fremgår af bilagene, at nogle af børnene havde modtaget arveforskud og han havde kautioneret for en af Viggo Theodors kreditorer. Selve testamentet mangler desværre, men det fremgår, at han havde ønsket, at Susanne og Lauritz skulle overtage ejendommen Matr. nr. 13 b af Vanløse (Ålekistevej 108) imod at de udbetalte kr. 9.200 til deling mellem de øvrige. Dog er Carl Daniels arv båndlagt og indbetales til overformynderiet. Det fremgår ved hans død, at årsagen var Alcoh. chronicus og han blev kun 52 år.

Boets aktiver var

Ejendommen	23.000
Værdipapirer	7.031
Sparekassebog	5.426
Løsøre	<u>505</u>
Ialt	36.069
Gæld	<u>4.200</u>
	31.869

Det er da vist ret godt i 1910! (svarer til 1.750.000 i 2006)

Bobehandlingen resulterede også i en ekstra regning fra skattevæsenet, som mente at der var givet urigtige oplysninger både om indkomst og formue i årene 1904 - 10.

Carl Daniel var som faderen udlært smed og havde slået sig ned som smedemester, da han den 22. april 1886 blev gift med (7) **Nicoline Ludovica Laurine Broge**.

Den 22. marts året efter fødte Nicoline tvillingedrenge hvoraf den ene dog var dødfødt. Den anden blev hjemmedøbt Harald, men han levede kun i 10 dage.

Det blev kun til 2 børn mere:

29. marts 1888 Harald Karl
12. december 1890 (3) **Estrid Marie**

Nicoline Ludovica Laurine Broge var datter af (14) **Carl Harald Broge**, som skulle være i familie med den kendte århusianske storkøbmand Hans Broge, men familierelationen er p.t. ikke fundet.

Carl Harald blev født den 12. juni 1829 som søn af af (28) **Arent Broge** og (29) **Ane Marie Elisabeth Monien**. Faderen var skomagerfrimester og familien boede i Helsingørsgade 318. Helsingørsgade var en lille gade mellem Borgergade og Adelgade i Københavns centrum. Den eksisterer ikke længere. Senere blev Arent Broge ejer af ejendommen Dossering 28, hvor også Carl Harald og hans familie kom til at bo fra omkring 1870.

Carl Harald forblev enebarn, men der kom flere plejebørn i familien. Han blev udlært typograf, men blev senere telegrafist.

Han blev gift med (15) **Clara Marie Wilhelmine Olsen** og hendes familie hørte til under sø-etaten og boede i Nyboder.

De fik 6 børn:

1858 Marie Ahrentine Broge
1860 (7) **Nicoline Ludovica Laurine Broge**
1862 Tycho Frederik Johan Broge
1864 Laura Caroline Vilhelmine Broge
1867 Lauritz Peter Thorvald Broge
1870 Carl Harald Alfred Broge

Nicolines yngste bror Alfred Broge blev en anerkendt maler.

Tibirkehus søndag
den 11. juli 1920.
I græsset Peter Hans
Sandum med Arne
og i liggestolen til
højre Estrid Marie.
Den ene af de to
herrer med skæg er
formentlig Alfred
Broge og den anden
en af brødrene.

Tibirkehus skulle
være ejet af Alfred
Broge.

